

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

ગુજરાત ઉચ્ચ ન્યાયાલય, અમદાવાદ સમક્ષ

સેકન્ડ અપીલ ક્રમાંક ૩૩/૨૦૦૮

મંજૂરી અને હસ્તાક્ષર માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ રવિ આર. ત્રિપાઠી

=====

૧ શું સ્થાનિક અખબારોના પ્રતિનિધિઓને ચુકાદો જોવા માટે મંજૂરી આપવામાં આવી શકે?

૨ રિપોર્ટર્સને સંદર્ભિત કરવાં કે નહિ ?

૩ શું નામદાર ન્યાયમૂર્તિ ચુકાદાની સુવાચ્ય નકલ જોવા ઈચ્છે છે?

૪ શું આ પ્રકરણમાં ભારતના બંધારણ, ૧૯૫૦ અથવા તેના
હેઠળ કરવામાં આવેલ કોઈ પણ આદેશના અર્થઘટન અંગે
કાયદાનો કોઈ સારભૂત પ્રશ્ન સંકળાયેલો છે?

૫ શું તે સિવિલ જજ ને મોકલી આપવું કે નહિ ?

=====

સોલંકી અમરસિંહ મગનજી....અપીલકર્તા(ઓ)

વિરુદ્ધ

વિનોદભાઈ નાથાભાઈ સોલંકી અને ૭....પ્રતિવાદી(ઓ)

=====

હાજરી:

અપીલકર્તા(ઓ) ક્રમાંક ૧ તરફથી શ્રી જીતેન્દ્ર એમ પટેલ, વકીલ,

પ્રતિવાદી(ઓ) ક્રમાંક ૮ તરફથી સુશ્રી જ્યોતિ ભટ્ટ, એ.જી.પી.,

પ્રતિવાદી(ઓ) ક્રમાંક ૭ તરફથી શ્રી કેકે બ્રહ્મભટ્ટ, વકીલ,

પ્રતિવાદી(ઓ) ક્રમાંક ૧ - ૩, ૫ - ૬, ૭.૧ - ૭.૫ તરફથી શ્રી સત્યમ વાય
છાયા, વકીલ,

પ્રતિવાદી(ઓ) ક્રમાંક ૪ તરફથી સુશ્રી લક્ષ્મી સી નૈનાની, વકીલ

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ રવિ આર. ત્રિપાઠી

તારીખ : ૧૬/૦૮/૨૦૧૪

મૌખિક ચુકાદો

૧. અહીં પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૫ એ વિવિધ તારીખોએ માનનીય મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિને પત્રો સંબોધ્યા હતા, જે કાર્યાલયની રજૂઆત સાથે કેસના અભિલેખ પર ઉપલબ્ધ છે. તે પૈકી એક પત્ર તા. ૨૭.૦૫.૨૦૧૩ નો છે, જેમાં તેણે એવી પ્રાર્થના માટેના કારણો દર્શાવી હાલની બીજી અપીલનો વહેલી તારીખે સુનાવણી થાય તે માટે માનનીય મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિને વિનંતી કરી હતી. બીજો પત્ર તા. ૦૭.૦૬.૨૦૧૪ નો છે અને કાર્યાલયે નીચે મુજબની રજૂઆત કરી છે:—

“અરજદાર શ્રી કાન્તિભાઈ પુંજાભાઈ સોલંકી, પ્રાંતિયા (ગામ), તા.-જિ. ગાંધીનગર (હાલમાં અમદાવાદ ખાતે નિવાસી), એ તા. ૦૬/૦૬/૨૦૧૪ ની આ અરજીમાં (તા. ૦૮/૦૬/૨૦૧૪ ના રોજ પ્રાપ્ત થયેલ) જણાવ્યું છે કે પ્રાંતિયા ગામે આવેલી મિલકત (જમીન) અંગે આ અદાલતમાં બાકી રહેલ બીજી અપીલ નં. ૩૩/૨૦૦૮ માં તે પ્રતિવાદી નં. ૫ છે. અરજદારે વધુમાં જણાવ્યું છે કે અરજદાર સહિત મૂળ માલિકોને ઉપરોક્ત જમીનનો કબજો સોંપવા માટે સરકારે પ્રક્રિયા હાથ ધરી હતી, પરંતુ બીજી અપીલ નં. ૩૩/૨૦૦૮ માં અપીલકર્તા બીમારીની ચિકિત્સા અને રજાની ચિકિત્સા રજૂ કરીને ઉક્ત અપીલની સુનાવણીમાં વિલંબ કરતો રહ્યો છે અને તેથી અરજદાર તથા અન્ય લોકોને ઉપરોક્ત જમીનનો કબજો ન મળે તે માટે તે પ્રયત્નો કરી રહ્યો છે. અરજદારે વધુમાં જણાવ્યું છે કે તે વૃદ્ધ, દિવ્યાંગ, ગરીબ અને જમીનવિહોણો વ્યક્તિ છે. અરજદારે વિનંતી કરી છે કે આ બાબતમાં વહેલી સુનાવણીની તારીખ નક્કી કરવામાં આવે, જેથી તે ઉપરોક્ત જમીનનો કબજો મેળવી તેમાંથી જીવનનિર્વાહ કરી શકે અને ઉક્ત

અપીલમાં અપીલકર્તાને પણ આ બાબતમાં પોતાની દલીલો શક્ય તેટલી વહેલી તકે પૂર્ણ કરવા દિશાનિર્દેશ આપવામાં આવે.

(નોંધ: અરજદારની અગાઉની તારીખ ૨૭/૦૫/૨૦૧૩ની અરજીને રજિસ્ટ્રાર (ન્યાયિક) સમક્ષ મોકલવા માટે આદેશિત કરવામાં આવી હતી, તેથી જો લોર્ડશીપ મંજૂરી આપે, તો આ અરજીને પણ મામલામાં આવશ્યક કાર્યવાહી કરવા માટે રજિસ્ટ્રાર (ન્યાયિક) સમક્ષ મોકલવા માટે આદેશિત કરવામાં આવી શકે.).”

૧.૧ તા. ૦૯.૦૯.૨૦૧૪ના રોજ, એક શ્રીમતી લીલાબેન કાંતિભાઈ સોલંકી – જે પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૫ ની પત્ની છે – વ્યક્તિગત રીતે હાજર રહી હતી અને આ સર્વોચ્ચ અદાલતને વિનંતી કરી હતી કે બીજી અપીલની વહેલી તારીખે સુનાવણી કરવામાં આવે. અદાલતે મામલો તા. ૧૦.૦૯.૨૦૧૪ પર રાખ્યો હતો અને વિદ્વાન વકીલ શ્રી જીતેન્દ્ર એમ. પટેલને બીજી અપીલ સાથે ઉપસ્થિત રહેવા અનુકૂળતા કરવા વિનંતી કરવામાં આવી હતી. તા. ૧૦.૦૯.૨૦૧૪ના રોજ, અદાલતે નીચેનો આદેશ પસાર કર્યો હતો:–

“પક્ષકારો–સ્વયં અદાલત સમક્ષ વ્યક્તિગત રીતે હાજર છે. વિદ્વાન વકીલ શ્રી સત્યમ વાય. છાયા અપીલકર્તા તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી જિતેન્દ્ર એમ. પટેલને આગામી સુનાવણીની તારીખ અંગે જાણ કરશે.

મામલો ૧૫.૦૯.૨૦૧૪ ના રોજ રાખવામાં આવે છે.”

૧.૨ આ તથ્યો એ હેતુસર રજૂ કરવામાં આવ્યા છે કે દૂરથી પણ એવો આક્ષેપ ન થાય કે અદાલતે વર્ષ ૨૦૦૮ની દ્વિતીય અપીલને અતિશય પ્રાથમિકતા

આપી હતી, જ્યારે બે દાયકાથી વધુ જૂની દ્વિતીય અપીલો અદાલત સમક્ષ બાકી પડેલી છે.

૨. મુદ્દાની ગુણાવલોકન પર આવતાં, હાલની બીજી અપીલ નિયમિત નાગરિક અપીલ નં. ૫૦ ઓફ ૨૦૦૬ માં ગાંધીનગરની ઝડપી કાર્યવાહીની અદાલત નં. ૧ ના માનનીય વધારાના સત્ર ન્યાયાધીશ દ્વારા તા. ૧૬.૧૦.૨૦૦૭ના રોજ અપાયેલ ચુકાદા અને આદેશથી વ્યથિત થઈને દાખલ કરવામાં આવી છે, જેના દ્વારા માનનીય ન્યાયાધીશે હાલના અપીલકર્તા દ્વારા દાખલ કરાયેલ અપીલ નામંજૂર કરી હતી અને વિશેષ નાગરિક દાવો નં. ૬૧ ઓફ ૨૦૦૧ માં તા. ૦૧.૦૫.૨૦૦૬ના રોજ માનનીય મુખ્ય પરિષ્ઠ નાગરિક ન્યાયાધીશ દ્વારા અપાયેલ ચુકાદા અને હુકમનામાની પુષ્ટિ કરી હતી।

૨.૧ આ પોતે જ કે આ બીજી અપીલ છે તે હકીકત સૂચવે છે કે પક્ષકારો નીચલી અદાલતમાં અને ત્યારબાદ ૧લી અપીલી અદાલત સમક્ષ લડી ચૂક્યા પછી વડી અદાલતમાં આવ્યા છે. જો માત્ર એટલી જ હકીકતો હોત, તો પરિસ્થિતિ અલગ હોત, પરંતુ વર્તમાન કેસ ન્યાયતંત્રની પ્રક્રિયાનું અત્યંત નિરાશાજનક ચિત્ર રજૂ કરે , કારણ કે વર્તમાન પ્રકરણમાં હાલના પ્રતિવાદીઓને એ જ વિષયવસ્તુ માટે, એટલે કે પ્રાંતીયા ગામના બ્લોક નં.૬૨, ૬૯, ૭૦ પૈકી, ૭૩ પૈકી અને ૭૭ પૈકી ધરાવતી જમીન બાબતે, એકથી વધુ પ્રસંગોએ વિવાદપ્રક્રિયામાં ખેંચવામાં આવ્યા છે.

૨.૨ આ અદાલતનો મત છે કે જો આ દ્વિતીય અપીલ સ્વીકારવામાં આવે અને મંજૂર કરવામાં આવે, તો તે ન્યાયના ગંભીર ભંગનું એક ઉજ્જવળ ઉદાહરણ બનશે. આ અદાલતને પોતાના મનને એ સ્મરણ કરાવવામાં કોઈ સંકોચ નથી કે સારભૂત ન્યાય એ દરેક ન્યાયતંત્ર દ્વારા સિદ્ધ કરવાનું પરમ લક્ષ્ય છે અને તે હેતુ સિદ્ધ કરવામાં ન્યાયતંત્રને અવરોધવા માટે કોઈપણ પ્રમાણની તાંત્રિકતા મંજૂર થવી જોઈએ નહીં.

૩. આ મામલામાં અપીલકર્તા તરફથી વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી.જીતેન્દ્ર એમ.પટેલે તેમની સંપૂર્ણ તીવ્રતા સાથે અને કાયદાનું સંપૂર્ણ જ્ઞાન દર્શાવી, તમામ સંભવિત દલીલો રજૂ કરીને આ અદાલતને સમજાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો કે બીજી અપીલ મંજૂર થવી જોઈએ અને ન્યાયનો ભોગ લેવો દઈ દેવો જોઈએ. વિદ્વાન વકીલે તેમના પ્રતિપાદનના સમર્થનમાં કુલ ૧૩ નિર્ણયો ઉલ્લેખ્યા, જેમાં મુખ્ય પ્રતિપાદન એ હતું કે નાગરિક પ્રક્રિયા સંહિતાના ઓ-૪૧ આર-૩૧ મુજબ પ્રથમ અપીલી અદાલત પર આર-૩૧નું કડક પાલન થાય તે જોવાની ફરજ છે. આર-૩૧ નીચે મુજબ જોગવાઈ કરે છે:-

“અપીલી અદાલતનો ચુકાદો લેખિત સ્વરૂપમાં હશે અને તેમાં નીચેનું દર્શાવવામાં આવશે-

(એ) નિર્ધારણ માટેના મુદ્દાઓ;

(બી) તેના પરનો નિર્ણય;

(સી) નિર્ણયના કારણો; અને

(ડી) શું જે હુકમનામા વિરુદ્ધ અપીલ કરવામાં આવી છે તે ઉલટાવવામાં આવ્યો છે અથવા તેમાં ફેરફાર કરવામાં આવ્યો છે, અને અપીલકર્તા કયા ઉપશમનો હકદાર છે.”

૩.૧ ૧૩ ચુકાદાઓમાંથી એક ચુકાદાને બાદ કરતાં, બાકીના તમામ કેસોમાં પ્રથમ અપીલીય અદાલતે નીચલી અદાલતનો ચુકાદો પલટવાનો નિર્ણય કર્યો હતો; તેનો અર્થ એવો થાય છે કે આ તમામ ચુકાદાઓમાં મૂળભૂત વિચાર એ છે કે જ્યારે પણ પ્રથમ અપીલીય અદાલત નીચેની અદાલતનો ચુકાદો પલટાવે, ત્યારે તેણે ઉપરોક્ત આવશ્યકતાઓનું પાલન કરવું જ જોઈએ, જેથી જ્યારે પ્રથમ અપીલીય અદાલતનો ચુકાદો ઉચ્ચ મંચ સમક્ષ જાય, ત્યારે

ઉચ્ચ મંચ એ નિર્ધારિત કરી શકે કે પ્રથમ અપીલીય અદાલતે કયા આધાર પર નીચલી અદાલતનો ચુકાદો પલટાવ્યો છે.

૩.૨ અપીલકર્તા તરફથી વકીલે મુદ્દો સ્પષ્ટ કરવા માટે માત્ર ૧લી અપીલી અદાલતનો ચુકાદો અને આદેશ જ નહીં, પરંતુ માનનીય નીચલી અદાલતના ન્યાયાધીશનો ચુકાદો પણ વાંચ્યો, ફરી વાંચ્યો અને પુનઃ વાંચ્યો કે ૧લી અપીલી અદાલતે સિવિલ પ્રોસિજર કોડના ઓ-૪૧ ના આર-૩૧ ની ઉપરોક્ત આવશ્યકતાઓનું પાલન કર્યું નથી અને વધુમાં નીચલી અદાલતે પણ દાવામાં પ્રતિવાદીઓ દ્વારા કોઈ પુરાવો રજૂ કરવામાં આવ્યો ન હોવા છતાં દાવો ફગાવી દેવામાં ભૂલ કરી છે.

૪. આ અદાલતનું મત છે કે જો થોડાં તથ્યો રજૂ કરવામાં આવે, તો અપીલકર્તા તરફથી કરાયેલા નિરાશાજનક પ્રયત્નોની મૂળવણી કરવી સહેલી થશે. કેસના જે તથ્યોની મૂળવણી કરવી આવશ્યક છે, તે નીચે મુજબ છે:

૪.૧ પ્રશ્નાસ્પદ જમીન ગામ પ્રાંતીયા, તા.-જિ. ગાંધીનગરની બ્લોક નં. ૬૨, ૬૯, ૭૦ પૈકી, ૭૩ પૈકી અને ૭૭ પૈકી તરીકે ઓળખાય છે. ગામ રાજ્યની રાજધાનીની આસપાસ આવેલું હોવાના માત્ર આ તથ્યથી જ પ્રશ્નાસ્પદ જમીનને ભિન્ન મૂલ્ય પ્રાપ્ત થાય છે. આ જમીન પ્રતિવાદીઓના પૂર્વજો, અર્થાત્ શ્રી પુંજાભાઈ અમથાભાઈ ભંગીને આપવામાં આવી હતી. અદાલતે આ બાબત ઉપર ભાર મુકવાની જરૂર નથી કે માત્ર નામ જ સૂચવે છે કે તેઓ સમાજના શક્ય તેટલા નીચલા સ્તરના વર્ગ સાથે સંબંધ ધરાવતા હતા. ઉક્ત શ્રી પુંજાભાઈ અમથાભાઈના પાંચ વારસદારો અને કાનૂની પ્રતિનિધિઓ હતા, અર્થાત્ નાથાભાઈ, શિવાભાઈ, કાંતિભાઈ અને ભગવાનભાઈ. તેમાંથી બે, અર્થાત્ નાથાભાઈ અને શિવાભાઈએ તા. ૦૬.૧૨.૧૯૮૩નું ‘બનાખત’ (વેચાણ કરાર) કર્યું હોવાનું આક્ષેપિત છે. આ તારીખ પણ મહત્વપૂર્ણ છે, કારણ કે ૧૯૮૩ એવો બહુ પ્રાચીન સમય નથી જ્યારે જમીનો અત્યંત નગણ્ય કિંમતે ઉપલબ્ધ હતી. તેમ છતાં વર્તમાન અપીલકર્તા ૪૪૦૦૦

ચો.મીટરથી વધુ ક્ષેત્રફળ ધરાવતી જમીન માટે રૂપિયા ૧,૯૬,૧૦૧/- ની રકમમાં આ ‘બનાખત’ કરાવવામાં સફળ થયો હતો. ફરીથી, આ બાબત મહત્વપૂર્ણ છે, કારણ કે જે રકમમાં જમીન વેચવા માટે કરાર થયો હતો તેના આધારે પ્રતિ ચો.મીટર કિંમત ગણવામાં આવે તો તે અંદાજે રૂપિયા ૪ પ્રતિ ચો.મીટર થાય છે. રાજ્યની રાજધાનીની આસપાસ સ્થિત હોવાથી વધારાના મૂલ્યવાળી અને તેની ઉર્વરતા અંગે કોઈ રીતે સમાધાનકારક સ્થિતિમાં ન હોય તેવી કૃષિ જમીન વર્ષ ૧૯૮૩માં રૂપિયા ૪ પ્રતિ ચો.મીટર જેવી અત્યંત નગણ્ય કિંમતે ખરીદવા માટે સંમત થવામાં આવી હતી. તેને ભાવનાત્મક નિવેદન તરીકે જોવું ન જોઈએ, પરંતુ અદાલત નિશ્ચિત છે કે ૧૯૮૩માં ૧ ચો.મીટર ક્ષેત્રફળ ધરાવતું સારી ગુણવત્તાનું કાગળ પણ રૂપિયા ૪ પ્રતિ ચો.મીટરના ભાવે ઉપલબ્ધ ન હતું. જરૂરી હોય તો, આ જ વિસ્તારના જમીન અધિગ્રહણ સંબંધિત બાબતોમાં આ અદાલતે આપેલા ચુકાદાઓ અને આદેશોમાંથી આ બાબત નિશ્ચિત કરી શકાય છે. એવું હોવા છતાં, આ ‘બનાખત’ ઉપર કોઈ કાર્યવાહી કર્યા વગર વર્તમાન અપીલકર્તાએ તેને પોતાની પાસે જ રાખ્યો હતો, જ્યાં સુધી તેણે વર્ષ ૨૦૦૧માં વિશિષ્ટ પાલન માટે હાલનો દાવો, એટલે કે વિશેષ દિવાળી દાવો નં. ૬૧/૨૦૦૧, દાખલ કર્યો નહોતો.

૪.૨ આ અપીલકર્તા આ ‘બનાખત’ સાથે શું કરી રહ્યો હતો, તે પોતાની જાતે બહુગણિત થઈ જાય તેની રાહ જોતો હતો અને ત્યારબાદ તેના વિશિષ્ટ પાલન માટે ઈસવીસન ૨૦૦૧માં દાવો દાખલ કર્યો હતો, તે બાબતે કોઈને આશ્ચર્ય થશે. તે દાવો નામંજૂર કરવામાં આવ્યો; તે બાબત નિયમિત નાગરિક અપીલ ક્રમાંક ૫૦/૨૦૦૬ તરીકે અપીલમાં લઈ જવામાં આવી, જે પણ નામંજૂર કરવામાં આવી; જેના વિરુદ્ધ આ વર્તમાન દ્વિતીય અપીલ છે. આ વિવાદપ્રવાહનો એક પ્રવાહ છે. તે પહેલાં, વિવાદપ્રવાહનો બીજો એક પ્રવાહ હતો અને તે ઈસવીસન ૧૯૮૮નો હતો, કારણ કે પ્રશ્નાસ્પદ જમીન નવી હકકતની જમીન હતી અને બોમ્બે ટેનન્સી એન્ડ એગ્રિકલ્ચરલ લેન્ડ્સ એક્ટ,

૧૯૪૮ (સંક્ષેપમાં “ટેનન્સી અધિનિયમ”) ની કલમ ૪૩ અને ૬૩ હેઠળની મર્યાદાઓનો વિષય હતી. મામલતદાર અને એ.એલ.ટી., ગાંધીનગરએ ટેનન્સી અધિનિયમની કલમ ૮૪-સી હેઠળ ટેનન્સી કેસ ક્રમાંક ૫૮૭૦/૧૯૮૮ તરીકે કાર્યવાહી શરૂ કરી હતી. ઉક્ત કેસનો નિર્ણય તારીખ ૨૩.૦૨.૧૯૮૯ના આદેશથી કરવામાં આવ્યો હતો અને મામલતદાર તથા એ.એલ.ટી.એ ઠરાવ્યું હતું કે અપીલકર્તાના હિતમાં ‘બનાખત’ (વેચાણનો કરાર) નો અમલ ટેનન્સી અધિનિયમની કલમ ૪૩ અને ૬૩ના ઉદ્વંધનમાં હતો. તેના આવશ્યક પરિણામરૂપે, જમીન સરકાર હિતે જમ કરવાનો આદેશ કરવામાં આવ્યો હતો. એટલું જ નહીં, તેના અનુસંધાને, ગામ નમૂનો ક્રમાંક ૬માં મહેસૂલ નોંધ ક્રમાંક ૧૧૨૭ તારીખ ૧૫.૦૧.૧૯૯૧ના રોજ દાખલ કરવામાં આવી હતી.

૪.૩ અપીલકર્તા તેનાથી પ્રભાવિત થવો અનિવાર્ય હતો અને તેથી, ફક્ત ૭ વર્ષ પછી, ટેનન્સી અધિનિયમની કલમ ૭૪ હેઠળ ડેપ્યુટી કલેક્ટર (લેન્ડ રિકોર્મ્સ) સમક્ષ ટેનન્સી અપીલ ક્રમાંક ૨૮ ઓફ ૧૯૯૬ દાખલ કરી હતી. તે અપીલ ડેપ્યુટી કલેક્ટર (લેન્ડ રિકોર્મ્સ) દ્વારા તા. ૨૮.૦૮.૧૯૯૭ ના આદેશથી ફગાવી દેવામાં આવી હતી.

૪.૪ અપીલકર્તાએ ડેપ્યુટી કલેક્ટર (જમીન સુધારણા) ના તે આદેશ સામે ગુજરાત મહેસૂલ અધિકરણ સમક્ષ રિવિઝન અરજી નં. ટેન/બીએ/૪૨૯/૧૯૯૮ દાખલ કરીને પુનર્વિલોકનમાં પડકાર કર્યો હતો. અધિકરણે સાવધાનીપૂર્વક વિચારણા કર્યા બાદ, તા. ૧૭.૦૧.૨૦૦૦ના આદેશથી રિવિઝન અરજી નામંજૂર કરી હતી.

૪.૫ ગુજરાત મહેસૂલ ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ આદેશને આ અદાલત સમક્ષ વિશેષ નાગરિક અરજી ક્રમાંક ૧૯૧૮ ઓફ ૨૦૦૦ દાખલ કરીને પડકારવામાં આવ્યો હતો. ઉક્ત એસ.સી.એ. માનનીય એકલ

ન્યાયાધીશ દ્વારા તા. ૧૬.૦૧.૨૦૦૧ના આદેશથી ફગાવી દેવામાં આવી હતી.

૪.૬ ઉપરોક્ત વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશના આદેશને વિરુદ્ધ, એલ.પી.એ. (સ્ટેમ્પ) નં. ૧૪૭૪ ઓફ ૨૦૦૪ દાખલ કરીને વિભાગીય ખંડપીઠ સમક્ષ પડકારવામાં આવ્યો હતો. એલ.પી.એ. દાખલ કરવામાં વિલંબ થયેલો હોવાથી, વિલંબ માફી માંગતી સિવિલ અરજી નં. ૮૧૬૩ ઓફ ૨૦૦૪ દાખલ કરવામાં આવી હતી. તે સિવિલ અરજી વિભાગીય ખંડપીઠ દ્વારા ફગાવી દેવામાં આવી હતી અને તેથી, એલ.પી.એ. પણ ફગાવાયેલ / નિકાલ થયેલ ગણાયો હતો. વર્તમાન અપીલકર્તા દ્વારા આ મામલો તેનાથી ઉપરની અદાલતમાં આગળ લઈ જવામાં આવ્યો ન હોવાથી, તે આદેશ અંતિમ બન્યો હતો.

૪.૭ જાણે આ પૂરતું ન હોય તેમ, હકીકત એ હોવા છતાં કે સત્તાધિકારીઓએ ૨૩.૧૦.૨૦૦૧ના રોજ જમીનનો કબજો લઈ લીધો હતો અને આવક રેકૉર્ડમાં ક્રમાંક ૧૩૯૭ની નોંધ કરવામાં આવી હતી, અપીલકર્તાએ પોતાના દુર્ભાવનાપૂર્ણ ઇરાદાઓને ઠોસ સ્વરૂપ આપવા માટે પ્રસ્તુત દાવો દાખલ કર્યો.

૪.૮ તાર્કિક પરિણામ એ થાય છે કે મામલતદાર અને એ.એલ.ટી. દ્વારા ૨૩.૦૨.૧૯૮૯ના રોજ પસાર કરાયેલ જમીનો આદેશ, જે ડેપ્યુટી કલેક્ટર (ભૂમિ સુધારણા) દ્વારા ૨૮.૦૮.૧૯૯૭ના આદેશથી પુષ્ટિ કરવામાં આવ્યો હતો, જે ગુજરાત મહેસૂલ ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા ૧૭.૦૧.૨૦૦૦ના ચુકાદા અને આદેશથી પુષ્ટિ કરવામાં આવ્યો હતો, અને જે વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા ૧૬.૦૧.૨૦૦૧ના ચુકાદા અને આદેશથી પુષ્ટિ કરવામાં આવ્યો હતો, તે વિલંબ માફી માંગતી નાગરિક અરજી ફગાવાતા એલ.પી.એ. સ્વીકારવામાં આવી ન હોવાથી અંતિમ બની ગયો.

૫. એવું ન કહેવાય કે અદાલત આ ચુકાદો અને આદેશ ભાવાવેશની સ્થિતિમાં ઉચ્ચારી રહી છે. નોંધવામાં આવે કે અપીલકર્તાનું વર્તન અદાલત દ્વારા નિંદનીય ગણાવવું આવશ્યક છે, કારણ કે તે માત્ર અવિવેકપૂર્ણ જ નહીં પરંતુ અયોગ્ય પણ હોવાનું જણાયું છે.

૫.૧ નિશ્ચિત અમલ માટેનો દાવો તા. ૦૧.૦૫.૨૦૦૬ના ચૂકાદા અને હુકમનામા દ્વારા નામંજૂર કરવામાં આવ્યો હતો, નિયમિત દીવાની અપીલ તા. ૧૬.૧૦.૨૦૦૭ના ચૂકાદા અને આદેશ દ્વારા નામંજૂર કરવામાં આવી હતી અને ત્યારબાદ આ અદાલતે દ્વિતીય અપીલ સ્વીકારી લીધા પછી તથા દીવાની અરજી (સ્થગિતી માટે) નામંજૂર કર્યા પછી પણ, અપીલકર્તાએ બીજી એક અરજી, એટલે કે દીવાની અરજી ક્રમાંક ૭૦૬૧ ઓફ ૨૦૧૦, દાખલ કરવાની હિંમત બતાવી, જેમાં નીચે મુજબની પ્રાર્થના કરવામાં આવી હતી:—“પ્રતિવાદીઓ, તેમના માણસ, એજન્ટ, નોકરચાકરાને સર્વે નંબર ૬૦/૧ અને ૬૦/૨ ધરાવતી, ક્ષેત્રફળ એકર ૧-૧૬ ગુંઠા, સર્વે નંબર ૬૬/૧ ધરાવતી, ક્ષેત્રફળ એકર ૧-૦૬ ગુંઠા, સર્વે નંબર ૫૫/૨ ધરાવતી, ક્ષેત્રફળ એકર ૨-૩૮ ગુંઠા, સર્વે નંબર ૬૩ અને ૬૪ ધરાવતી, ક્ષેત્રફળ એકર ૨-૩ ગુંઠા, જેને બ્લોક નંબર ૬૨, ૬૯, ૭૦, ૭૩ અને ૭૭ આપવામાં આવેલા છે, ગામની સીમમાં આવેલ કૃષિ જમીનમાં હસ્તક્ષેપ કરવાથી, વિશ્લેષ પેદા કરવાથી અથવા કબજો મેળવવાથી રોકવામાં આવે

પ્રાંતીય તાલુકો અને જિલ્લો ગાંધીનગર”.

૫.૨ સિવિલ અરજી ક્રમાંક ૭૦૬૧ ઓફ ૨૦૧૦ ના અરજપત્રક પરથી આ ચકાસી શકાય છે કે સંબંધિત અને મહત્વપૂર્ણ તમામ તથ્યો અપીલકર્તા દ્વારા દબાવી રાખવામાં આવ્યા હતા અને તા. ૧૩.૦૭.૨૦૧૦ ના રોજ સ્થગિતીનો આદેશ મેળવવામાં આવ્યો હતો. હાલના પ્રતિવાદીઓએ પોતાનો વિંગતવાર જવાબ દાખલ કર્યો ત્યારે જ અદાલતે તા. ૧૩.૦૭.૨૦૧૦ ના આદેશમાં ફેરફાર કરવો યોગ્ય ગણ્યો અને તેને માત્ર બ્લોક નં. ૧૩૧૧/૧,

૧૩૧૧/૨ અને ૧૩૧૧/૩ ધરાવતા ઈંટોના બનેલા 'પક્કા' બાંધકામ પૂરતો મર્યાદિત રાખ્યો, અને સ્થગિતી આદેશનો બાકીનું ભાગ રદ કરવામાં આવ્યો. અદાલતને પોતાના તા. ૧૧.૦૮.૨૦૧૦ ના આદેશમાં નીચે મુજબ અવલોકન કરવા માટે મજબૂર થવું પડ્યું હતું, તે પણ નોંધપાત્ર બાબત છે:—

“ઉપરોક્ત હકીકતો અને કેસની પરિસ્થિતિઓના દષ્ટિકોણથી, કારણ કે આ માનનીય અદાલત સમક્ષ મહત્વપૂર્ણ હકીકત દબાવીને અસ્થાયી અંતરિમ રાહત મેળવવામાં આવી હતી, મારા મત મુજબ અપીલકર્તા અરજીમાં જે પ્રાર્થના કરવામાં આવી છે તે મુજબ અંતરિમ રાહતનો દાવો કરવા હકદાર નથી.”
(ભારપૂર્વક દર્શાવેલ)

૬. હાલના પ્રતિવાદીઓની વ્યથા હજુ પૂર્ણ થઈ નથી. હજુ વિવાદપ્રક્રિયાનું ત્રીજું પ્રવાહ બાકી છે, જેમાં હાલના અપીલકર્તા દ્વારા તેઓને ખેંચવામાં આવ્યા છે, અને તે મામલતદાર તથા એ.એલ.ટી. સમક્ષ ભાડેતંત્ર કેસ નં. ૩૨-પી-૬/૧૯૮૮ સ્વરૂપે છે, જેઓએ હાલના પ્રતિવાદીઓ તથા તેમના કુટુંબના સભ્યોના પક્ષે પ્રશ્નાધીન જમીનની પુનઃમંજૂરીનો આદેશ કર્યો હતો. હાલના અપીલકર્તા તેનાથી વ્યથિત થયા હતા અને તેમણે એસ.આર. નં. ૪૩ ઓફ ૨૦૧૧ દાખલ કરીને ઉપકલેક્ટર (જમીન સુધારણા) સમક્ષ અપીલ દ્વારા તે આદેશને પડકાર્યો હતો, જે ૦૮.૧૦.૨૦૧૨ તારીખના આદેશથી નામંજૂર કરવામાં આવ્યો હતો. ઉપકલેક્ટર (જમીન સુધારણા)ના તે આદેશ સામે ગુજરાત મહેસૂલ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ રિવિઝન અરજી નં. ટેન/બી.એ./૨૮૮ ઓફ ૨૦૧૨ દાખલ કરીને પુનરાવર્તન કરવામાં આવ્યું હતું, જે ૦૭.૦૫.૨૦૧૪ તારીખના આદેશથી નામંજૂર કરવામાં આવી હતી અને જાણે કે આ વ્યથાઓ અનંત સ્વરૂપની હોય તેમ, ગુજરાત મહેસૂલ ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા પસાર કરાયેલ આદેશ આ જ અદાલત સમક્ષ તે જ

અપીલકર્તા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી વિશેષ નાગરિક અરજી નં. ૭૯૧૨ ઓફ ૨૦૧૪નો વિષયવસ્તુ છે.

૭. પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧ થી ૩ તથા ૫ તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી સત્યમ વાય. છાયા એ ઉપરોક્ત એસ.સી.એ. ક્રમાંક ૭૯૧૨ ઓફ ૨૦૧૪ માં આ અદાલત દ્વારા તા. ૧૧.૦૬.૨૦૧૪ના રોજ પસાર કરાયેલ આદેશની નકલ ઉપલબ્ધ કરાવી, જે નીચે મુજબ છે:—

“૧. અરજદાર તરફથી વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી શેલતને સુશ્રી નાયર, વિદ્વાન વકીલ સાથે, અને ખાનગી પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૨ તરફથી શ્રી બ્રહ્મભટ્ટના વિદ્વાન વકીલ શ્રી છાયાને સાંભળવામાં આવ્યા.

૨. શ્રી રાકેશ પટેલ, પ્રતિવાદી-રાજ્ય તરફથી વિદ્વાન સહાયક શાસકીય વકીલે રજૂઆત કરી કે તેમને અરજની પૂર્વપ્રતિ આપવામાં આવી છે, અને તેથી પ્રતિવાદીઓને નોટિસ જારી કરવામાં આવી શકે.

૩. સૂચના ૧૯.૦૬.૨૦૧૪ના રોજ પરત કરવા યોગ્ય.

૪. ખાનગી પ્રતિવાદી નં. ૨ માટે વિદ્વાન વકીલ શ્રી બ્રહ્મભટ્ટ તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી છાયા એ નોટિસની બજવણી માફ રાખી છે અને પ્રતિવાદી-રાજ્ય માટે વિદ્વાન સહાયક શાસકીય વકીલ શ્રી પટેલે નોટિસની બજવણી માફ રાખી છે.

૫. ૧૮.૦૬.૨૦૧૪ સુધીનો સમય મંજૂર કરવામાં આવે છે અને પ્રતિવાદી-સત્તાવાળાઓને, જો તેઓ એવી ઈચ્છા રાખતા હોય, તો જવાબ રજૂ કરવા માટે અનુમતિ આપવામાં આવે છે.

જો પ્રશ્નાધીન આદેશના સંદર્ભમાં કોઈ જવાબ રજૂ કરવામાં નહીં આવે, તો આગામી તારીખે યોગ્ય આદેશ પસાર કરવામાં આવશે.”

૮. ઉપરોક્ત દીર્ઘકાલથી ચાલતી રહેલી વિવાદપ્રક્રિયાના પ્રકાશમાં, જેને કોઈપણ માપદંડથી પક્ષકારો વચ્ચેની લડત કરતાં ઓછી કહી શકાય નહીં, હાલની આ બીજી અપીલ વિચારણા માટે હાથ ધરવામાં આવે છે.

૯. અપીલકર્તા તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી પટેલે જોરશોરથી દલીલ કરી કે વાદીએ તા. ૦૬.૧૨.૧૯૮૩ના ‘બનાખત’ (વેચાણનો કરાર) તેમજ તા. ૦૨.૦૩.૧૯૮૪ના દસ્તાવેજના વિશિષ્ટ પાલન માટે દાવો દાખલ કર્યો હતો. અપીલકર્તાનો એવો કેસ છે કે આ ‘બનાખત’ (વેચાણનો કરાર) પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧, ૨ અને ૩ના પિતા દ્વારા પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૪ સાથે મળીને કરવામાં આવ્યો હતો. વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી કે પ્રતિવાદીઓએ, બે સમૂહોમાં લેખિત જવાબ રજૂ કરવા સિવાય, એટલે કે પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧ થી ૪ તરફથી દાખલ કરાયેલ લેખિત જવાબ આંક ૧૨ અને પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૫ થી ૭ તરફથી દાખલ કરાયેલ લેખિત જવાબ આંક ૩૨ સિવાય, સાક્ષીપીઠમાં પ્રવેશ કર્યો નહોતો અને તેથી, તેમના કહેવા મુજબ, વાદી વિરુદ્ધ કોઈ પુરાવો નહોતો અને વિદ્વાન નીચલી અદાલતના ન્યાયાધીશ પર વિશિષ્ટ પાલન માટેનો દાવો હુકમનામું કરીને મંજૂર કરવાનો અવશ્યક કર્તવ્ય હતો. આ સંદર્ભમાં, અપીલકર્તા તરફના વિદ્વાન વકીલે ઓનરેબલ અલ્હાબાદ વડી અદાલતના ઐજાઝ હુસૈન વિ. હંસ રાજ, એ.આઈ.આર. ૧૯૫૪ અલ્હાબાદ ૨૨૧ માં અહેવાલિત નિર્ણય પર ભારે નિર્ભરતા મૂકી અને રજૂઆત કરી કે ઓનરેબલ અલ્હાબાદ વડી અદાલતે હેડ નોટ-(સી) માં ઉલ્લેખિત મુજબ એવો નિષ્કર્ષ આપ્યો છે કે, “લેખિત જવાબમાં લેવાયેલ દલીલ કેસમાં કોઈ પુરાવો નથી.” અપીલકર્તા તરફના વિદ્વાન વકીલે અદાલતનું ધ્યાન ચુકાદાના

પરિચ્છેદ-૩ તરફ પાછા દોર્યું અને રજૂઆત કરી કે, વિદ્વાન નીચલી અદાલતના ન્યાયાધીશના રેકૉર્ડ પર લેખિત જવાબ સિવાય બીજું કશું જ ન હતું, તેથી વિદ્વાન નીચલી અદાલતના ન્યાયાધીશે દાવો મંજૂર કરવો જોઈતો હતો.

૧૦. નિશ્ચિતપણે એ સાચું છે કે જો એવો કોઈ મામલો હોય, જેનો ઉદ્દેશ પ્રતિવાદીઓએ માત્ર લેખિત નિવેદનમાં કર્યો હોય અને જેને મૌખિક તેમજ દસ્તાવેજી પુરાવા રજૂ કરીને સાબિત કરવાનું આવશ્યક હોય, તો ઉપરોક્ત કાનૂની સિદ્ધાંત લાગુ પડી શકે; પરંતુ જ્યારે પ્રતિવાદીઓ પક્ષકારોના હકો અંગે નિર્ણય કરનાર મંચ દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદા અને આદેશો પર આધાર રાખી રહ્યા હોય, ત્યારે તે સિદ્ધાંત લાગુ પડશે કે નહીં તે એક પ્રશ્ન છે, અને આ અદાલતનું એવું મત છે કે ઉક્ત કાનૂની સિદ્ધાંત લાગુ પડશે નહીં, અને વિદ્વાન નીચલી અદાલતના ન્યાયાધીશે મામલાના તમામ સંબંધિત પાસાઓ અને તમામ સંબંધિત દસ્તાવેજોને ધ્યાનમાં લઈને દાવો ફગાવી દેવામાં કોઈ ભૂલ કરી નથી.

૧૦.૧ આ અદાલતનો એવો મત છે કે માનનીય નીચલી અદાલતના ન્યાયાધીશે 'બનાખત' (વેચાણનો કરાર) ના અમલ પછી લગભગ બે દાયકાઓ બાદ દાખલ કરાયેલ વિશિષ્ટ પાલન માટેનો દાવો ફગાવી દેવામાં કોઈ ભૂલ કરી નથી. 'બનાખત' (વેચાણનો કરાર) તા. ૦૨.૦૩.૧૯૮૪નો છે અને વિશિષ્ટ પાલન માટેનો દાવો વર્ષ ૨૦૦૧માં દાખલ કરવામાં આવ્યો છે. એટલું જ નહીં, મામલતદાર અને એ.એલ.ટી. દ્વારા પસાર કરાયેલ આદેશ, જેને ડેપ્યુટી કલેક્ટર (જમીન સુધારાઓ) દ્વારા યથાવત્ રાખવામાં આવ્યો, જેને ગુજરાત મહેસૂલ ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા યથાવત્ રાખવામાં આવ્યો, જેને માનનીય એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા યથાવત્ રાખવામાં આવ્યો, તેના વિરુદ્ધ દાખલ કરાયેલ એલ.પી.એ. પાછા સ્વીકારવામાં આવી નહોતી, કદાચ

વિલંબના આધાર પર, કારણ કે વિલંબ માફી માગતી નાગરિક અરજી વિભાગીય ખંડપીઠ દ્વારા ફગાવી દેવામાં આવી હતી.

૧૦.૨ માત્ર આ કારણે કે વાદી સાક્ષીપેટીમાં હાજર થયો અને સાક્ષી આપી, હકીકતમાં તે સાક્ષી આપવાને બદલે વધુ બાબતો દબાવી રહ્યો છે, અને ત્યારબાદ એવું કહેવું કે દાવો મંજૂર થવો જ જોઈએ, એવો અતિશય દાવો છે, જેને આ અદાલત સ્વીકારી શકે તેમ નથી.

૧૧. અપીલકર્તા તરફથી વિદ્વાન વકીલે નીચેના નિર્ણયોમાં આધાર મૂક્યો હતો:—

૧. મુક્કારા બુદ્ધપ્પા ચેટ્ટી વિ. કાર્વેટનગર ટ્રસ્ટ એસ્ટેટ, એ.આઈ.આર. (૩૪) ૧૯૪૭ મદ્રાસ ૩૬૦(૧) માં અહેવાલિત. ૨. સ્ટેટ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય વિ. એમ/એસ. એમસન્સ ઇન્ટરનેશનલ લિમિટેડ અને અન્ય, એ.આઈ.આર. ૨૦૧૧ એસ.સી. ૨૯૦૬ માં અહેવાલિત.

૩. એચ.કે.એન. સ્વામી વિ. ઇશ્વાદ બાસિથ (મૃત) એલ.આર.એસ. દ્વારા, (૨૦૦૫) ૧૦ એસ.સી.સી. ૨૪૩ માં અહેવાલિત.

૪. પરિમલ વિ. વીણા, એ.આઈ.આર. ૨૦૧૧ એસ.સી. ૧૧૫૦ માં અહેવાલિત.

૫. યુનાઈટેડ ઇન્ડિયા ઇન્શ્યોરન્સ કો. લિ. વિ. કન્વલ નૈન સચદેવા અને અન્ય, (૧૯૯૯) ૯ એસ.સી.સી. ૧૯૩ માં અહેવાલિત.

૬. મધુકર અને અન્ય વિ. સંગ્રામ અને અન્ય, એ.આઈ.આર. ૨૦૦૧ એસ.સી.એ. ૨૧૭૧ માં અહેવાલિત.

૭. એમ/એસ. ગોજર બ્રધર્સ (પી) લિ. વિ. શ્રી રતન લાલ સિંહ, જેનો અહેવાલ એ.આઈ.આર. ૧૯૭૪ એસ.સી.એ. ૧૩૮૦ માં પ્રકાશિત થયો છે.

૮. દુમાલા વહપરા ગ્રામ પંચાયત વિ. ચુનીલાલ ત્રિભોવંદાસ પટેલ અને અન્ય, ૧૯૯૯ (૨) જી.એલ.એચ. ૯૫૯ માં અહેવાલિત.

૯. આસિસ્ટન્ટ કમિશનર, કોમર્શિયલ ટેક્સ વિભાગ, વર્ક્સ કોન્ટ્રાક્ટ એન્ડ લીઝિંગ, કોટા વિ. શુક્લા એન્ડ બ્રધર્સ, જેનો અહેવાલ (૨૦૧૦) ૪ એસ.સી.સી. ૭૮૫ માં નોંધાયેલ છે.

૧૦. એચ. સિદ્ધીકી (મૃત) તેમના કાનૂની પ્રતિનિધિઓ દ્વારા વિ.

રામાલિંગમ, ૨૦૧૧ (૨) જીએલઆર ૧૪૨૯ માં અહેવાલિત.

૧૧. અનિલ સિન્થેટિક્સ લિ. વિ. બાબુભાઈ બેચરભાઈ, વિશેષ નાગરિક અરજી ક્રમાંક ૬૫૫૮ ના ૨૦૦૨ માં, જેનો નિર્ણય ૦૯.૦૩.૨૦૦૪ ના રોજ કરવામાં આવ્યો.

૧૨. સૈત તારાજી ખીમચંદ અને અન્ય વિ.

ચેલમાર્ટી સત્યમ્ અને અન્ય, એ.આઈ.આર. ૧૯૭૧ એસ.સી.એ. ૧૮૬૫ માં અહેવાલિત.

૧૨. વિદ્વાન વકીલ શ્રી છાયા ને ઉપરોક્ત કેસોમાંથી કેટલામાં પ્રથમ અપીલીય અદાલતે નીચલી અદાલત દ્વારા આપવામાં આવેલ આદેશની પુષ્ટિ કરી છે તે જાણી કાઢવા વિનંતી કરવામાં આવી હતી. વિદ્વાન વકીલ સંપૂર્ણ

જવાબદારી સાથે નિવેદન કરે છે કે આ બધા કેસોમાં પ્રથમ અપીલીય અદાલતે નીચલી અદાલત દ્વારા આપવામાં આવેલ આદેશને પલટાવ્યો હતો અને ઓ-૪૧ ના આર-૩૧ માં નિર્ધારિત પાસાનું પાલન ન હોવાથી ઉપરોક્ત નિર્ણયો આપવામાં આવ્યા છે.

૧૩. આ અદાલતને એ ઠરાવવામાં કોઈ સંકોચ નથી કે આ નિર્ણયો હાલના કેસના તથ્યો પર લાગુ નહીં પડે, કારણ કે જો ૧લી અપીલી અદાલતે નીચલી અદાલતના નિર્ણયને ઉલટાવવાનો હોય, તો તેવા ઉલટાવ માટે સ્પષ્ટ અને નિર્વિવાદ કારણદર્શન હોવું આવશ્યક છે, પરંતુ જ્યારે અદાલત માત્ર વિદ્વાન નીચલી અદાલતના ન્યાયાધીશના અભિપ્રાયને સમર્થન આપતી હોય, ત્યારે તે હાલના કેસમાં ૧લી અપીલી અદાલતે જે રીતે કર્યું છે તે રીતે થઈ શકે છે.

૧૩.૧ એક ક્ષણ માટે પણ, આ અદાલત ૧લી અપીલીય અદાલતને અથવા વિદ્વાન નીચલી અદાલતના ન્યાયાધીશને ‘શ્રેષ્ઠ ચુકાદા-લેખન’નું પ્રમાણપત્ર આપતી નથી, પરંતુ તે જ સમયે, આ અદાલત આ હકીકત પ્રત્યે આંખ મીંચી શકતી નથી કે અંતે બંને વિદ્વાન ન્યાયાધીશો કેસના તથ્યો અંગે સજાગ હતા; તેઓ અભિલેખ પર રહેલા પુરાવા અંગે સજાગ હતા; તેઓ પક્ષકારો વચ્ચેના વિવાદ અંગે સજાગ હતા; તેઓ આવક સત્તાધિકારીઓ સમક્ષ પક્ષકારોના અધિકારોના નિર્ધારણ અંગે સજાગ હતા અને આ બધાં મુદ્દાઓ અંગે સજાગ રહ્યાના અનુસંધાને જો દાવો અને નિયમિત દીવાની અપીલ ફગાવી દેવામાં આવ્યા હોય, તો આ અદાલત એમ માને છે કે અપીલકર્તા સાથે કોઈ અન્યાય થયો નથી. વાસ્તવમાં, આ અદાલતનું એવું પણ મત છે કે અપીલકર્તાનું વર્તન નિંદનીય ગણાવવું આવશ્યક છે અને તે અનુસાર તેની નિંદા કરવામાં આવે છે.

૧૪. અદાલત આ નિરીક્ષણ નોંધ્યા વિના પોતાને રોકી શકતી નથી કે અપીલકર્તા જેવા લોકો જ્યાં સુધી ન્યાય પ્રદાન વ્યવસ્થાનો દુરુપયોગ કરતા રહેશે, ત્યાં સુધી વર્તમાન પ્રતિવાદીઓ જેવા લોકોને ન્યાય પ્રાપ્ત થવો માત્ર

'દિવાસ્વપ્ન' જ બની રહેશે. ગરીબ પ્રતિવાદીઓ, જે સમાજના સંભવિત રીતે અતિ નીચલા સ્તર સાથે સંબંધ ધરાવે છે, તેઓ તેમની કિંમતી જમીનથી વંચિત કરવામાં આવ્યા છે. આ તો તેમને સંભવિત સૌથી મહાન અન્યાયનો ભોગ બનાવવાના સિવાય બીજું કંઈ નથી. આ અદાલતનું મત છે કે કોઈ પણ તકનીકી આધાર પર વર્તમાન ક્ષિતિય અપીલ સુનાવણી માટે સ્વીકાર્ય ગણાવી જરૂરી નથી અને આ અપીલકર્તા દ્વારા માગવામાં આવેલ રાહત મંજૂર કરવી જરૂરી છે.

૧૫. પરિણામે, અપીલ નિષ્ફળ જાય છે અને તે જ નામંજૂર કરવામાં આવે છે. અપીલકર્તામાં કોઈ સુધારો થવાનો નથી તે હકીકતને ધ્યાનમાં લેતા, અદાલત તેના પર કોઈ ખર્ચ લાદવાથી પોતાને વિરત રાખે છે.

(રવિ આર. ત્રિપાઠી, ન્યાયમૂર્તિ)

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: *The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.*